SVOBODA СВОБОДА

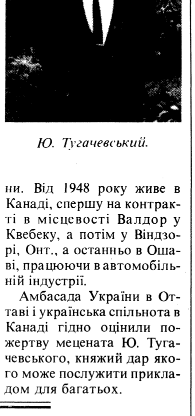
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 166. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 29, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го СЕРПНЯ 1992. Ч. 166. РІК XCIX.

В. ТУГАЧЕВСЬКИЙ ПОЖЕРТВУВАВ 350,000 ДОЛ. НА АМБАСАДУ В ОТТАВІ

Оттава. — Канадська і українська преса в Канаді повідомили, що українець Юрій Тугачевський пожертвував із своїх заощаджень 350,000 дол. на розбудову амбасади України в Оттаві. Газети пишуть, що Тугачевський працював важко, заробляв добре, щадив і розумно розпоряджувався заробленим грошем. Він радів актом незалежности України, слідкував за розвитком подій в Україні, вірив в міцну силу духа українського народу.

Ю. Тугачевський.

Ю. Тугачевський народився 14-го червня 1920 року в невеличкому селі Чехівка коло Черкас над Дніпром. Після жахіть совєтської дійсности і воєнних трагічних років, які прокотилися по всій Україні, а також не менш трагічних і жахливих років нацистської Німеччини, Ю. Тугачевський втратив більшу частину своєї найближчої родини. Сиротою Тугачевський попав в 1945 році до Німеччини. Від 1948 року живе в Канаді, спершу на контракті в місцевості Валдор у Квебеку, а потім у Віндзорі, Онт., а останньо в Ошаві, працюючи в автомобільній індустрії.

Амбасада України в Оттаві і українська спільнота в Канаді гідно оцінили пожертву мецената Ю. Тугачевського, княжий дар якого може послужити прикладом для багатьох.

Вручено президентські нагороди

Київ (УНІАР). — Тут в середу, 19-го серпня, Президент України Леонід Кравчук підписав указ про запровадження Почесного знаку Президента України. Знаком нагороджуватиметься громадян за особисті заслуги у побудові незалежної української держави й також в галузі економіки, науки, культури України, за активну миротворчу громадську діяльність.

З нагоди святкування першої річниці незалежности України почесною відзнакою Президента України нагороджено: письменника Олеся Гончара, амбасадора України в Канаді Левка Лук'яненка, директора київського авіяційного заводу Петра Волобуєва, члена Української Академії Аграрних Наук Анатолія Бабича, трикратну олімпійську чемпіонку Ольгу Бризгіну, директора плосківського державного племінного заводу Петра Волона, майора Запорізького полку Національної Гвардії України Володимира Ігнатьєва (посмертно), письменницю Ліну Костенко, робітника харківського тракторного заводу Анатолія Кочарженка, громадянина ЗСА скульптора Леоніда Молодожанина, директора Інституту напівпровідників Академії Наук України академіка Сергія Свєчнікова, старшого лейтенанта збройних сил України Сергія Топіху (посмертно). Родина С. Топіхи отримала нове трикімнатне мешкання.

ЗАКІНЧИЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ УПА

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 26-го серпня, завершила працю всеукраїнська наукова конференція „Українська Повстанська Армія і національно-визвольна боротьба в Україні в 1940—50-тих роках".

Заступник директора Інституту Історії України Станіслав Кульчинський заявив кореспондентам, що „конференція пройшла дуже продуктивно". Учасники її вислухали десятки доповідей та спогадів сучасників національно-визвольної війни. Згадані доповіді й спогади будуть видрукувані та увійдуть до матеріялів конференції.

Учасники конференції ухвалили рекомендації, зокрема пропонується, щоб законодавчі органи нової України визнали Українську Повстанську Армію воюючою й надали інвалідам та учасникам національно-визвольної війни 1940—50-их років пільги, якими користуються інваліди Другої світової війни чи війни в Афганістані. Конференція визнала за необхідне організувати судове розслідування діяльности керівництва КПСС-КПУ та репресивних органів СССР-УССР, спрямованої на придушення національно-визвольної боротьби. Учасники конференції пропонують законодавчо визначити термін зберігання документів в архівах, зокрема в архівах Служби Національної Безпеки України, домогтися повернення в Україну архівних матеріялів, які стосуються репресій проти громадян України і, в тому числі, учасників національно-визвольної війни 1940—50-их років. Пропонується видати в Україні всі томи літопису Української Повстанської Армії, які вже вийшли в інших країнах, організувати видання дальших томів та включити до навчальних програм середніх шкіл та вищих учбових закладів матеріяли з історії ОУН-УПА.

В Івано-Франківському виступали проти свята державности

Івано-Франківське (УНІАР). — Тут на місці, де відбувалося святкове віче з приводу роковин проголошення державности України, знищено державний прапор України, а на місце піднято прапор СССР. Присутні на вічу завважили також, що не прийшли на віче керівники Обласної та Міської Рад.

В селі Підмихайлівка Івано-Франківської области у дні урочистостей з нагоди першого державного свята України невідомі люди сплюндрували могилу січових стрільців. Відповідальний міліціонер відмовився прослідкувати цю справу.

З'явилися нові пам'ятники Т. Шевченкові

Львів (УНІАР). — Тут в понеділок, 24-го серпня, у день святкування першої річниці відновлення незалежности України, в центрі міста відбулося врочисте відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові. У врочистостях взяли участь кілька десятків тисяч мешканців міста і численні гості. Промовці наголошували, що волелюбний Львів, надхненний словом Кобзаря, відкрив очі і розбудив усю Україну. Присутні поклялися втілити в життя заповіти Т. Шевченка. Як уже інформовано, пам'ятник виготовлено в Арґентині, автори його — Володимир і Андрій Сікорські.

В той самий день пам'ятник Т. Шевченкові відкрито в Дніпропетровському. Автори пам'ятника — Володимир Небоженко та Костянтин Чеканьов.

У Сокирянах, Буковина, 24-го серпня також відбулося святкове віче і врочисте відкриття пам'ятника Т. Шевченкові.

У Херсоні на центральному кладовищі 22-го серпня відбулося відкриття пам'ятника жертвам комуністичного режиму. В урочистостях взяли участь гості з Києва та інших міст України, серед них і голова Товариства репресованих Євген Пронюк.

Проте, День Незалежности України відзначили не всі однаково. У Симферополі, наприклад, так і не було піднято жодного українського державного прапора, а висіли прапори СССР. На центральній вулиці міста з'явилося лише гасло „ С праздником, дорогие товарищи!". Біля Верховної Ради Криму 22-го серпня відбувся мітинґ прихильників відродження СССР. По закінченні його лунали пісні з образами на адресу НРУ, української держави і Меджлісу кримсько-татарського народу. На площі Леніна біля будинку Ради міністрів Криму 23-го серпня відбулося покладення квітів до пам'ятника Ленінові.

„Незалежна Україна — це перемога свободи"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Х. В-Ф) — У п'ятницю, 21-го серпня о год. 2.15 по полудні, тут в столиці стейту Ню Джерзі у приймальній залі, губернатор Джеймс Флоріо в присутності численних представників української громади, а також і члена української амбасади в особі першого секретаря Сергія Кулика, підписав урочисто проклямацію, в якій стверджує, що український народ після столітньої неволі став незалежним, створивши демократичну державу, Уряд якої і демократично обраний парлямент 24-го серпня 1991 року офіційно проголосили Україну незалежною державою. З уваги на те та на вклад американців українського походження в розвиток громадського, економічного та культурного надбань стейту Ню Джерзі, „я, губернатор стейту, проголошую день 24-го серпня 1992 року Днем Української Незалежности та закликаю всіх мешканців нашого стейту разом з українцями відсвяткувати цей історичний день і в цей спосіб виявити американську соліданість і дружність українському народові".

Губернатор Ню Джерзі Джеймс Флоріо, праворуч від нього Божена Ольшанівська і д-р Ніна Строката-Караванська.

Короткою святковою програмою провадила Божена Ольшанівська, член нюджерської Етнічної дорадчої ради. Урочистість відкрив о. Богдан Желехівський, представник консисторії Української Автокефальної Православної Церкви в ЗСА, молитвою. Після того виступив з коротким словом-привітом губернатор Дж. Флоріо, заявляючи, що він дуже гордий, що може стояти тут разом із членами української громади з нагоди звеличання річниці незалежности України. Він підкреслив, що до цього світлого моменту Україна дійшла завдяки трудам багатьох поколінь імігрантів українського походження, які хоча будували своє життя в країнах поселення, але ніколи не забували України та завжди турбувалися її долею. Тепер Україна є незалежною державою і має можливість розвиватися під кожним оглядом, займаючи своє належне місце серед вільних народів світу. Стейт Ню Джерзі вже почав робити заходи, щоби нав'язати економічні стосунки з Україною та допомогти у розвитку вільного ринку, пропонуючи технічну допомогу, щоби допомогти Україні на шляху до волі. „Тепер Україна є вільною і наш стейт дальше допомагатиме, та, святкуючи кожного року, радітиме ростом демократичної України та її могутністю. З гордістю та невимовною радістю підписую проклямацію з цієї важливої історичної нагоди". Він передав підписаний оригінал Б. Ольшанівській.

(Закінчення на стор. 4)

ООН збільшить воєнну присутність в Боснії

Лондон. — В четвер, 27-го серпня, увечорі в англійській столиці закінчила працю міжнародна мирна конференція з приводу кровопролиття в Боснії і Герцеґовині. Участь у ній брали представники 22 країн, не рахуючи керівників шести колишніх республік СФРЮ і післанців численних міжнародних об'єднань, таких як Червоний Хрест, Спільний ринок і декілька ісламських організацій.

Хоч на конференції були присутні представники всіх ворогуючих сил, статус повноправних членів зустрічі мали лише ті, чиї країни визнані Европейською спільнотою і ООН. Президенти Сербії та Чорногорії і прем'єр Юґославії, до складу якої тепер входять вищезгадані республіки, а також лідер боснійських сербів Радаван Караджіч мусіли вдовольнятися статусом спостерігачів. Після того, як на початку зустрічі англійський прем'єр Джан Мейджор підкреслив, що в Лондоні „зібралися ті, хто здатний замирити конфлікт і припинити кровопролиття", Караджіч демонстративно залишив залю. В інтерв'ю для Бі-Бі-Сі він безцеремонно оголосив, що Боснія перестала існувати як держава і запевнив, що антагонізм між сербами, хорватами і слов'янами-мусулманами існуватиме завжди.

Конференція домагалася чотирьох головних цілей: припинення воєнних дій, відмови боснійських сербів від практики „етнічних очищень", закриття концентраційних таборів і дотримання встановлених кордонів.

В останній день конференції представник ООН Маррак Ґулдінґ повідомив, що континґент „синіх шоломів" у Боснії, який досі налічував 1.600 осіб, буде доведено до 8.000 офіцерів і вояків. Сербський президент Слободан Мілошевич схвалив цей плян, ще раз підкреслив, що Беоґрад не постачає боснійських сербів зброєю. Тим часом провідник сербських екстремістів у Боснії Радован Караджіч заявив, що із захоплених 70 відсотків боснійської території поверне не більше, ніж п'яту частку.

Покищо війна в республіці триває.

У СВІТІ

В СЕРЕДУ, 26-ГО СЕРПНЯ, уряд Ливану вирішив не припиняти парляментарних виборів у країні, хоч перша їх рунда дала до зрозуміння, що мусулманські фундаменталісти користуються великою підтримкою виборців. Християни, які становлять значну частину населення Ливану, побоюються, що перемога фундаменталістів приведе до встановлення в країні ісламського режиму. Закордонні спостерігачі відзначають, що перевага мусулманських кандидатів в першій рунді не виказує дійсної політичної ситуації в країні, оскільки велика кількість християн відмовилася брати участь у виборах. Вони вважають, що справедливі вибори в Ливані неможливі, доки 40,000 сирійських вояків не залишать ливанської території.

ПІСЛЯ ПЕРЕГОВОРІВ з канцлером Гельмутом Колем, які проходили на острові Боркум в Північному морі, президент Франції Франсуа Міттеран на пресовій конференції підкреслив, що сподівається на позитивний вислід загальнонаціонального референдуму 20-го вересня, під час якого французи висловляться щодо ідеї створення єдиної Европи. Тим часом останні опитування громадської думки у Франції свідчить, що суспільство розділилося в наставленні до Маастріхського договору і результатів референдуму не можна передбачити.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН Бутрос Бутрос-Ґалі заявив, що вирішення кипрської проблеми зайшло в глухий кут і якщо найближчим часом не станеться конструктивних змін, мироносні сили ООН залишать острів. Б. Ґалі підкреслив, що існуюче становище не може вдовольнити ні грецького, ні турецького населення і питання про поділ острова, що постало після турецького вторгнення в 1974 році, є далі актуальним. Однак ні греки, ні турки не йдуть на поступки. ООН закликає, щоб 35,000 турецьких вояків вийшли з північної частини острова і грецькі втікачі могли повернутися на свою землю.

ЄГИПЕТСЬКА ГАЗЕТА „Аль-Гумгурія", посилаючись на звіт англійської Організації за більш безпечний мир, повідомила, що арабські країни за час, що минув після закінчення війни в Перській затоці, виявили бажання придбати зброї на загальну суму від 35 до 45 біл. дол. Найбільшим замовником зброї є Савдійська Арабія — їй потрібно озброєнь на суму 17 біл. дол.

ЦИМИ ДНЯМИ НА цивільному летовищі в столиці Альжиру вибухом бомби вбито 10 і ранено 15 осіб. Від лютого ц. р., коли владу в країні перебрали воєнні, заборонивши Фронт ісламського спасіння і запровадивши надзвичайний стан, мусульманські фундаменталісти здійснили сотні терористичних акцій, у висліді яких загинуло до 200 поліціянтів і військовослужбовців. Армія, зі свого боку, арештувала і віддала під суд сотні мусулман.

ЧЕРГОВА ХВИЛЯ насильства і кровопролиття прокотилася через найбільш неспокійні стейти Індії — Пунджаб та Джамму і Кашмір. Сили безпеки, провівши ряд успішних операцій, зліквідували в Пунджабі 26 сікхських бойовиків, котрі довший час тероризували мирних жителів стейту. Серед вбитих — „генерал сил визволення Галістану" Джагтар Сінгх, причетний до декількох сотень вбивств.

У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ 100-РІЧЧЯМ в 1994 році з дня заснування Міжнародного олімпійського комітету буде виготовлено п'ять серій ювілейних монет з різною спортовою символікою. Цими днями делеґація МОК представила ескізи майбутніх монет в норвезькому місті Гамаре, розташованому поблизу столиці зимових Ігр-94 — Міллєгамаре. Перша серія монет буде називатися „Олімпійська фантазія" і вийде в Канаді. Наступні, під назвами „Участь, дружба і чесна гра", „Перший олімпійський конґрес", „Мистецтво, музика і спорт", „Перші Олімпійські Ігри 1896 року", будуть виготовлені в Австралії, Франції, Австрії і Греції.

ВІЙНА В АФГАНІСТАНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Кабуль, Афганістан. — Аґентство Ассошіейтед Пресс й багато інших засобів масової інформації повідомляють, що не зважаючи на припинення діяльности комуністичного і промосковського уряду і захоплення столиці Кабуль відділами муджагедінів, війна в Афганістані продовжується повною силою між поодинокими фракціями і племенами. Йдеться в першу чергу про перехоплення влади поодинокими командирами повстанських загонів, які не можуть дати собі раду з існуючою зрізничкованістю, яка існує у визвольному русі повстанців і прокомуністичним, тепер просоціялістичним (точно так як в Україні) естаблішментом, тобто афганськими партократами, які, маючи більше політично заправлених людей і модерну зброю, яку їм залишив колишній Совєтський Союз, хочуть залишитися головною керівною силою проти волі багатьох повстанських командирів і бійців. Останні вимагають повної передачі влади в руки муджагедінів, хоч практика показує, що вони не здібні створити сильний об'єднаний уряд, який зміг би контролювати всі ділянки в країні і припинити міжплеменні непорозуміння та криваві бої між собою.

Очевидно, вже більше не існує Совєтський Союз і деякі закордонні політичні спостерігачі та коментатори дивувалися, чому головні бойові сили все ще виступають проти російської присутности в Афганістані і закидають вмішування Росії до внутрішніх справ цієї країни. Практика показала, що росіяни, ведучи й далі імперіялістичну політику проти народів Далекого і Близького Сходу, а також проти усіх колишніх совєтських республік, які вміжчасі проголосили свою незалежність, продовжували доставляти до Кабулю, під прикриттям „гуманітарної допомоги", зброю, амуніцію та інший воєнний матеріял. Тому, що найбільший голос у політиці і воєнній стартегії в теперішній Росії мають воєнні, тобто генерали і адмірали армії, деякі „операції" росіян в Афганістані були їхнім ділом, без відома, або згоди президента Російської федерації Боріса Єльцина.

Розвідка муджагедінів та співдружних з ними країн вже віддавна знала про ці таємні операції російського генералітету. Тому нічого дивного, що в четвер, 27-го серпня головні сили муджагедінів, розташовані на передмістях Кабулю, обстріляли з ракет і міноментів російську амбасаду в тому місті, випустивши на забудування 14 ракет. Два співробітники амбасади були поранені, а приміщення майже цілком знищені. Це заставило міністерство закордонних справ Росії закрити тимчасово амбасаду в тій країні.

Крім того на захід від Кабулю відбуваються бої між урядовими військами і частинами муджагедінів командира Гекматіяра, лідера Мусулманської партії Афганістану. Росіяни думають, що повстанці не можуть забути дев'ятилітньої окупації їхньої країни совєтськими військами і вирішили помститися на теперішніх росіянах, поведінка яких, зокрема політична, зовсім не відрізняється від колишньої, кажуть повстанці.

Аналітики заявляють, що хтось мусить допомагати зброєю і військовим виряддом — одним і другим, коли ще й досі там ведеться справжня війна.

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯ ТОГО, як стратеги виборчої кампанії президента Джорджа Буша гостро скритикували демократів і губернатора Билла Клінтона, торкаючись таких особистих тем, як Бог і родина, підкреслюючи при тому всі неґативи дружини Клінтона Гіллари, раптово змінили хід своєї виборчої тактики. Один за одним політичні стратеги кампанії Дж. Буша починають говорити, що суттю їх виборчої кампанії є економіка країни, а не „родинні вартості". Аналітики твердять, що цей зворот є наслідком найновіших опитів, де дуже ясно можна побачити чим дише пересічний американський громадянин-виборець. Його куди більше турбує економічна дійсність та її наслідки в майбутньому, чим особисті родинні вартості.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ у своєму звіті з середи, 26-го серпня, стверджує, що замовлення на довготривалі вироби такі, як авта, літаки та інші, впали у липні на 3.4 відсотка. Цей звіт категорично усунув сподівання деяких економістів, що економіка може поправитися до тієї міри, щоби обнизити кількість безробітних до кінця року. Ще більшим неґативним впливом це буде для перевиборчих надій президента Джорджа Буша.

РОЗПРАВА ПОВ'ЯЗАНА з ірано-конта аферою над Клер Джорджем, колишнім високопоставленим працівником Сі-Ай-Ей, якого оскаржено дев'ятикратно за кримінальне переступлення закону, закінчилася неуспіхом у середу, 26-го серпня, через застій лави присяжних. На пропозицію адвоката підсудного Ричарда Гібея, щоб цю розправу уневажнити, відразу погодився окружний суддя Ройс Ламберт і призначив дату 19-го жовтня на початок нової розправи. Одначе авокат К. Джорджа відразу заявив, що звернеться до прокуратора ірано-контра афери Лоренса Волша, щоби взагалі цю справу не брати знову до судового розгляду. К. Джорджа оскаржено за неправдомовність перед Конґресом і слідчими, але провідник лави присяжних Стівен Кирк сказав, що впродовж 30-годинних роздумів над справою, більшість членів лави присяжних були за тим, щоби оскарженого зовсім звільнити. На їх думку К. Джордж давав виминаючі відповіді, але не облудні чи наявно брехливі, а це не є підставою для судової розправи.

ЗСА ТА ЇХ СОЮЗНИКИ у середу, 26-го серпня, наказали Іракові негайно принипити полети своїх літаків і вертолетів понад південною частиною Іраку. Ця вимога була зумовлена потребою охоронити населення південного Іраку, тобто шіїтських мусулманів, від збройних репресій Саддама Гуссейна та його війська. Крім цього президент Джордж Буш сказав, що ЗСА, Англія та Франція зареаґують рішуче у випадку, якщо Ірак не візмье цієї перестороги до уваги. Пізніше офіційні чинники твердили ,що у разі переступлення цієї перестороги союзні літаки стрілятимуть у будь-які літаки нижче 32-ої паралелі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Невмирущий Пласт

Про розуміння ваги тіловиховання та його нерозривного зв'язку з духовістю молоді свідчить староримська приказка „Ін корпоре сано — менс сана" (у здоровому тілі здорова душа). У новітніх часах постав у Західній Европі скавтінґ і на ньому частинно взорувався Пласт. Частинно, бо скавтінґ пропагував інтернаціоналізм, а творці Пласту зразу зформулювали „здорову душу" у провідному гаслі „Бог і Україна".

Ми відстали в усіх ділянках, до яких належить також наше тіловиховання — спершу „Сокіл", згодом заснована Кирилом Трильовським „Січ", врешті Пласт з стим своїм світлим дороговказом. Ані за царського, ані тим паче за большевицького режиму не могла існувати організація, яка свій духовий зміст виявляла у вірності Богові й Україні. Тому щойно у 1912 році постав Пласт у Галичині й на Буковині, використавши конституційні можливості в Австро-Угорщині, а щойно у 1917 році, з упадком царату й постанням Української Центральної Ради, згодом Української Народної Республіки, наче за помахом чародійної палочки поширився там Пласт.

Пласт став сіллю в оці польської влади за Польщі між двома світовими війнами з її політикою національної асиміляції. Використовуючи формальну зачіпку, що заарештований член ОУН Г. Пісецький був у пластовому однострої, розв'язано Пласт в 1930 році. Коли в 1937—38 роках за урядування у Варшаві Маріяна Косцяльковського і воєводи у Львові Альфреда Біліка керівна українська політична партія УНДО пробувала „нормалізувати" відносини з Польщею, між 17 пред'явленими польському урядові меморандумами був меморандум з вимогою привернути існування Пласту. Польща, вірна своїй традиції, ніякої обіцянки не дотримала і „нормалізація" набрала глумливого посмаку.

Але Пласт не загинув. Коли після Другої світової війни нахлинула до Америки й Канади маса політичної імміграції, у 1948 році відновлено тут Пласт. В усіх більших осередках українського скупчення постали домівки Пласту, відновлено улад Пласту і його організаційну схему. Начальним Пластуном був незабутній Северин Левицький, а гордістю всієї пластової громади стала закуплена велика посілість у Кетскильських горах — „Вовча Тропа".

Перед керівниками Пласту постала нова місія: зберегти пластунів при українстві. Це нелегка справа. Бо можна зупиняти процес природної асиміляції, але не можна його знівечити. За передумову приймання до Пласту поставлено знання української мови. У домівках Пласту діти й молодь говорили по-українськи, а вийшовши на вулицю — по-англійськи. Школа і вулиця були ворогами українства, родинний дім і Пласт мали їм протиставитися. Заснована „Рідна Школа" — приватні школи, майже виключно при церквах, робили і роблять добру роботу, але тиск природної асиміляції і жалюгідна байдужість частини батьків спричинювали до щораз яскравішого корчення української громади. Здавалося, що майбутність української громади в Америці залежатиме від „команцій" установ і організацій. Але сталося чудо — проголошено незалежність України і переможний референдум 1-го грудня минулого року.

Коли вся українська діяспора стрепенулася від тієї новини, то найбільший ентузіязм був і є серед української молоді. Їдуть дорослі громадяни в Україну і дивляться на тамошню дійсність критичними очима. Молоді люди не критикують, вони активно включаються у будівництво держави.

Перед Пластом виринула нова місія: стати резервуаром потрібних Україні фахівців.

Від 8-го до 23-го серпня ц. р. на „Вовчій Тропі" відбулася урочиста зустріч з нагоди 80-річчя Пласту і перших роковин проголошення державности України. Це був величавий з'їзд, в якому взяло участь близько 2,000 осіб, зразково підготований великою групою пластунів під проводом голови Крайової Пластової Старшини в ЗСА О. Кузьмович. Духовим стрижнем того з'їзду було прегарне гасло „Один світ — один Пласт". А що вони вічні, то і Пласт буде на їхню прославу невмирущим.

Іван Кедрин

ПОДЗВІННЕ ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРОВІ УНР В ЕКЗІЛІ

З моментом передачі своїх повновластей Президентові Леонідові Кравчукові у Києві 23-го серпня цього року — Державний Центр УНР в екзілі перестав існувати. Добре сталося, що закінчив своє майже 73-літнє існування достойно і пристойно, на гарній маніфестації духової єдности державної України та української діяспори.

Олександер Шульгин у своєму творі п. з. „Держава без території", виданому у Парижі, теоретично мотивував потребу існування такої безтериторіяльної державности. Але творець Державного Центру УНР в екзілі Симон Петлюра і його наступник Андрій Лівицький — непересічні індивідуальності, здавали собі справу, що у добі повної міжнародної деконьюнктури української проблематики не слід вихвалятися „державою", а треба вважати історичну місію УДЦентру у ролі „символу" української держави.

Всі речі роблять люди і від людей залежить, чи символ сяятиме, чи зблідне. Володимир Винниченко, автор Першого Універсалу Української Центральної Ради і перший прем'єр уряду УНР у Києві, завидував Симонові Петлюрі його популярности і глузував у своєму тритомовому творі „Відродження нації", що Петлюра мріє, щоб „на білому коні в'їхати до Києва". Неправда, Симон Петлюра, опинившись у Парижі, був скромним, не любив користуватися титулами „голова Директорії, Головний Отаман" і т. д. Скромним був Андрій Лівицький, знаменитий промовець, дипломат, але й дуже товариський, з тонким почуттям гумору. Автор цих рядків уважає за велику честь, що здобув собі прихильність Андрія Лівицького і його дружини Марії, авторки чудової книжки „На грані двох епох", що у Варшаві у 1930-их роках. Коли за німецької окупації велися у Кракові з початком 1940-го року наради всіх політичних середовищ, лідери яких опинилися у тому місті і запросили туди Андрія Лівицького, він мешкав цілий місяць у моєму й моєї дружини мені скромному помешканні.

За Симона Петлюри й Андрія Лівицького Державний Центр не мав ще „уряду", а тільки Виконавчий орган. Термін „уряд" введено щойно у Тимчасовому законі про реорганізацію ДЦ з 10-го червня 1948 року. А проте найбільшою пошаною втішався Державний Центр як символ держави за трьох перших президентів — Симона Петлюри, Андрія Лівицького і Степана Витвицького. Цей останній переїхав до Америки і разом з ним тут уперше був ДЦентр. За його каденції головою уряду — ще у Мюнхені — був д-р Степан Баран, колишній посол УНДО у варшавському соймі, автор книжки про Андрея Шептицького, відважний оборонець нищених поляками православних святинь на Волині, але й знавець земельних справ — ходяча енциклопедія і при тому страшенно скромна людина.

Староримська приказка „Про померлих нішо, тільки добре" не стосується осіб на високих становищах політики чи культури. Наполеон став національним героєм французів, своєю славою затемнив славу Карла Великого, французи звигнули йому у центрі Парижа величавий мавзолей, але монографіст Моруа не залишив на ньому сухої нитки за його винуватцем молоді у непотрібних війнах, за обезкровлення Франції і за його любовні історії. І це слаі Наполеона не пошкодило. Так само не пошкодила титанові німецької культури Йоганові Вольфгангові Гете книжка „Гете і його жінки", що пахла скандалістикою. Четвертий і найдовше урядуючий Президент Микола Лівицький був фанатиком Державного Центру УНР в екзілі, він жив ним до самого кінця свого життя. Людина дуже інтелігентна, освічена, студіював у Женеві, де добре вивчив французьку мову. Але страшенно амбітний, не признавав критики, оточував себе підлабузниками. Я знав його від молодечих літ, ми дружили, але й попали у конфлікт, коли він образився, що Президія УНРади, за мого головування, перевела части-

(Закінчення на стор. 3)

Ярослав Стех

ПРО „КНИГИ БИТІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ"

II

„Книги битія українського народу", автором яких був Микола Костомаров, були призначені для популяризації визвольних ідей серед народу. Вони мали стати ніби пастирським посланням і викладали правду про істоту і завдання в найширшому значенні того слова, про долю слов'янства, зокрема долю України. Це була пророча лінія духовної свободи в ім'я найвищої правди, наділеної гідностями євангельської правди і, мабуть, до цього часу не лише Україна, але взагалі слов'яни не мали такої книги, яка могла б їй дорівняти. В ній подавалася у спрощеному вигляді історіософічна схема світової і української історії та виводилося право українського народу на самостійність. Із справжнього братерства і рівности, на яких був оснований козацький уклад життя. Іншими словами, „Книги" порушували цю совість, розбуджували в неї занепокоєння і неспокій, показуючи шлях у майбуття. Це немов вистраждане сонце „сподіваної волі" в непоборну віру, коли „на оновленій землі врага не буде супостата..." як писав Шевченко.

Як в далекому минулому, так і в сучасному Україна ніколи не заявляла серед своїх сусідів, що вона вистесана з іншого дерева, а лише обстоювала братерство, свідома своєї правди і світла. **У статуті Кирило-Методіївського Братства та у відозвах неодноразово наголошується, щоб слов'яни поєдналися між собою, але так, щоб кожен народ скомпонував свою Річ Посполиту, жив у дружбі з іншими, маючи всі атрибути суверенної держави.**

Відозва до росіян і поляків є виразним доказом того. Вона радить їм встати зі сну і дрімоти, знищити у своїх серцях ненависть один до одного і одягнутись в „притаманну слов'янам любов до людства".

Головну політичну платформу для Кирило-Методіївського Братства М. Костомаров викладає в „Законі Божому" або „Книгах Битія українського народу", які були широко розповсюджені серед народу в рукописі, зате друком вийшли аж в 1918 році — завдяки проф. Павлові Зайцеву, що опублікував їх в журналі „Наше Минуле". До цього часу ця знаменита праця пролежала в сейфах московської жандармерії. В 1918 році в історичному журналі „Голос Минувшини" В. Семеський вмістив опис про перший український політичний процес Кирило-Методіївського Братства. Згодом ряд дослідників і науковців присвятили чимало праць на цю тему. Серед них Д. Багалій, В. Щурат, М. Марковський, Й. Гломбек, Л. Білецький, Б. Янівський, І. Борщак та інші.

„Книги битія" викликають велике зацікавлення тим, що своїм змістом побудовані на основах глибокої християнської філософії, починаючи від створення світу. В ній знаходимо описи історії жидів, греків, римлян, германського та французького народів. Характеристику слов'янських народів М. Костомаров починає від 55-го параграфу, а в 70 параграфі описує невдале поєднання України з Польщею. Досить цінні описи козацького устрою, де старшини і гетьмани були слугами народу, а не володарями, походи гетьмана Сверговського і Сагайдачного, про всесторонній демократизм і високу гуманність. Україну М. Костомаров характеризує так: „І билась Україна літ п'ятдесят, і єсть то найсвятіша і найславніша війна за свободу, яка тільки єсть в історії, а розділ України єсть найпоганіше діло, яке тільки можна знайти в історії". З цього відчуваємо, як сильно автор виступав за привернення прав і вольностей своєї батьківщини. Костомаров засуджує безпощадно російських царів.

Костомаров, повний віри і оптимізму, в своїй праці твердить, що Україна повстане і допоможе визволитись з-під тиранії іншим народам: „І Україна буде непідлеглою Річчю Посполитою в союзі слов'янськім. Тоді скажуть всі язики, показуючи рукою на те місце, де на карті буде намальована Україна".

У цьому підвалина державнотворчого мислення нашого народу, яка принесла повні свої плоди в наш час. Вона розгромила в першу чергу сучасний московський імперіялізм та проголошує і реалізує рівність, справедливість і всесторонній демократизм всім національностям. Костомаров, як і сучасний провід України, вважав, що український народ протягом історії розвивався морально та шанував Закон Божий. Костомаров розуміє Закон Божий як природне натуральне і високоморальне право, яке

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про правду і неправду

Ні, дорогі читачі, я не буду вам переповідати казку про правду і неправду, бо ви можете її самі собі прочитати, але в сьогоднішніх обставинах можна на цю тему знайти багато цікавих порівнянь чи переживань.

Вони трапляються як в особистому житті кожної людини, так і в житті спільноти, не згадуючи вже про актуальність у політиці, яка дуже впливає на загальні обставини.

І в кожній з цих вищенаведених ситуацій поняття правди та неправди дуже різне і зовсім не йде поряд із Божими законами.

Ось візьмімо, наприклад, взаємовідносини між близькими собі людьми — чи то в подружжі, чи між батьками і дітьми, чи у дружбі. Скільки разів доводиться стояти перед проблемою: говорити правду чи залишитися при неправді. Часом важко їх поставити на терези життя та ствердити, котра з них більш болюча. Часто чуємо у кризових ситуаціях виправдання, що краще сказати неправду, ніж зранити почування близької людини, мовляв: що не знаєш — це тебе не болить... Але тут відразу насувається питання — чи годиться бути нещирим у відношенні до людини, яку любиться, і чи не вийде воно скорше або пізніше наверх?

Часом є, однак, такі обставини, що видається більш гуманним сказати неправду, — коли йдеться про серйозну недугу чи іншу ситуацію, в якій важко знайти вихід.

І так життя заставляє майже кожного з нас робити важкий вибір. Чомусь, однак, люди краще почуваються, коли їм говорити неправду і звичайно правдомовні мають більше ворогів, ніж приятелів. Багато осіб вибирає ще той посередній спосіб — промовчування правди, хоч невідомо, чи це чесно і справедливо, коли промовчуванням заставляється іншого здогадуватися, роздумувати і, розуміться, припускати найгірше.

Але у стосунках між людьми це дійсно справа совісти і ніхто тут не може вирішувати чи вимагати.

Інакше воно, однак, коли йдеться про загальногромадське і політичне життя. І тут насувається дуже часто питання, чи воно корисно та добре говорити або писати неправду лише із-за того, щоб приспати громадськість і залишати її в поняттi, що все іде добре і немає найменшої причини до застанови, турботи чи такі зміни напряму у політиці.

Візьмімо хоча б журналістичну етику. Чи журналіст має право писати неправду, прибільшувати дійсність лише тому, щоб читачі могли спокійно спати? Як часто чуємо ми самі, українські журналісти, нарікання від наших читачів, що у нашій пресі все є підбарвлене неправдою, що у нас все „знамените", що кожний, хто стоїть у публічному житті — мистець, актор чи музика — є „визначний" і його виступи заслуговують лише на найвищу оцінку, як часто закидають нам, що не маємо міри в похвалах або описах тієї чи іншої події. Але не дай Боже написати правду — тоді сиплються на вас докори, обурення і критика, мовляв, як він посмів так оцінювати ту чи іншу подію, як мав право не похвалити, не написати, що все, що у нас діється, тепер є добре, як не знамените, що наше громадське життя іде якнайкраще та нічого йому не бракує.

Ось і маєте, читачі, дилему, перед якою стоїть не один із нас. Як говорити правду, коли неправда така приємна, солодка і нікого не ранить? Ні, таки здається, що у нашому житті, особистому чи громадському, людина, яка говорить правду, не знаходить багато симпатії. Шкода, що в казці є інакше.

О-КА

Адольф Гладилович

ПОЛЬСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК ПРО УКРАЇНЦІВ, ЩО РЯТУВАЛИ ЖИДІВ

В 1972 році польський Літературний інститут у Парижі видав книжку п. з. „Візита в Ізраїлі". Її автор, польський еміграційний письменник і журналіст Анджей Хцюк, ділиться з читачами своїми враженнями від поїздки в Ізраїль, де він з дружиною перебував один місяць восени 1971 року.

А. Хцюк (1920—78) родом з Дрогобича. Про своє рідне місто й інші галицькі міста та села, в яких колись бував, він написав цікаві спогади й дав їм заголовок „Розповіді про Велике Князівство Балаку" (так він називає передвоєнну Галичину, від українського слова „балакати", що його разом з багатьма іншими українізмами вживали у своїй говірці галицькі поляки). Перша книжка його спогадів „Атлантида" появилася в Лондоні 1969 року, а друга, „Місячна земля", — там же 1972 року. У них він змальовав, між іншим, життя українців, особливо українських дрогобичан, під Польщею.

Багато згадок про колишній Дрогобич є також у книжці „Візита в Ізраїлі". В цій країні А. Хцюк відвідував своїх старих товаришів і знайомих — дрогобичан жидівської національности й разом з ними згадував своє незабутнє рідне місто і його жителів. „Ми балакали, — пише він, — про добрих поляків і про поганих поляків, про добрих українців і про поганих українців, про жидів і про поганих жидів — таких як Міцьо Розенбек з 'Бетару' (так називався жидівський футбольний клуб у Дрогобичі. — А. Г.), який тепер сидить у Канаді й боїться приїхати до Ізраїля, та про інших, що служили в поліції в гетто й грабували та нищили своїх людей". Цікаво, чому ті, що шукають „воєнних злочинців" між українцями, мовчать про Міця Розенбека і йому подібних і чому ними не зацікавилася Комісія Дешейна в Канаді!

Головною темою розмов Хцюка з дрогобицькими жидами в Ізраїлі була, ясна річ, їхня трагедія — знищення жидів під час німецької окупації. В розмовах згадувано про тих дрогобичан-поляків і українців, що тоді допомагали жидам і рятували їх від смерти, ризикуючи власним життям.

Найбільше інформацій у цій справі дав авторові книжки у своєму домі в місті Раматаїмі його давній знайомий Максьо, чи так як Макс Фрай, якому він присвячує останній розділ книжки. Колишній дрогобицький зубний технік Макс народився в селі Грушеві коло Дрогобича. По Першій світовій війні його батько, сільський ветеринар, переїхав з родиною до Дрогобича й замешкав на Церковній вулиці коло церкви Святої П'ятниці (Параскевії) на так званій „Попівщині". „Як дуже селяни його любили, — каже Макс, — хай свідчить факт, що багато років пізніше до дрогобицького гетто щотижня приїжджав старий український священик з Грушева й привозив батькові то гуску, то теля, а коли, ще перед війною, батько захворів на нирки, українські селяни прийшли косити йому сіно даром, щоб не знищилося, а потім ще сіно звезли". Хцюк не називає цього милосердного відважного священика по імені, але з інших джерел відомо, що тоді парохом у Грушеві був о. Іван Сенечко, якому було понад 60 років.

Розповідаючи про своїх колишніх сусідів-передміщан, Макс сказав: „З поляками й українцями жилося так, що якийсь час хтось у когось позичав пару злотих чи цукру, чи масла, бо була бриндзя (нужда — А. Г.). І разом ходили один до одного на весілля чи на свята". „Макс, — додає Хцюк, — до сьогодні пам'ятає польські й руські коляди та співав їх мені в Раматаїмі".

Між тими, що завжди гарно ставилися до Фраїв, був українець Василь Знак і його жінка, яку, „згідно з духом дрогобицької мови", називали Значихою. Хцюк оповідає, як під час німецької окупації ця жінка зареагувала, коли якийсь українець зіпхнув старого Фрая з тротуару: вона гнала негідника Церковною вулицею й кричала: „Як ти сі не встидаєш кривдити такого порядного чоловіка, коли вони і так уже сильно покривджені!"

„Іван Вата, званий Телемба, — розповідав Макс Хцюкові, — був багатим господарем і українським націоналістом, але переховував наші бляхи, речі, машини й хутра, а по війні повернув усе моєму братові, який переховувався в одного інженера поляка в Бориславі".

Розповідаючи про свою зустріч з Максом, Хцюк не завжди каже, якої національности були дрогобичани, що рятували жидів. Правда, коли згадує, що один з них називався Іван Писк, то ясно, що таке ім'я міг мати тільки українець. Але він не каже, що й інші — Владзьо Васильків, Ромко Кашуба, Стефко Зьвір і Волосянський (батько й син) були українці. „А коли мій брат Оскар, — каже Макс, — зіскочив з авта, що везло жидів до Броніци (село, де в лісі німці розстрілювали їх. — А. Г.), дістав шість куль у живіт, але вижив, бо його сховав Владзьо (зрібніла форма імені Володимир.— А. Г.) Васильків, який пізніше згинув, застрілений у місті, бо бився з німецьким офіцером". Хцюк з дружиною оглядав у Макса альбом зі старими фотографіями з Дрогобича, а той їм пояснював, хто на цих знімках. „Цей ось, — каже Макс, — то Беньо Іцкович, що ховався в Ромка Кашуби, але не витримав і сам повісився. А тут Маєр Шуберт. Стефко Зьвір витягнув його з ряду, коли йшов на смерть. Цей Шуберт був найкращим стрижієм у Дрогобичі. А наш Волосянський, звичайний слюсар, мав сина інженера Ісько. Вони 58 наших людей переховали, ти знаєш? Обидва разом, тато з сином. П'яничка Іван Писк вирятував 48 жидів. Потім по війні його дочка вчилася у Польщі в „универку" на кошт Жидівського комітету, у Вроцлаві".

Читач „Візити в Ізраїлі" довідується з неї, що жидів рятували українці не тільки в самому місті Дрогобичі, але й в його околицях — в горах коло села Опаки Підбузького району. „Ти чув про 'Опацьку республіку'? — спитав Макс Хцюка й пояснив йому: — Аж до приходу 'руских' була така група жидів з Борислава та взагалі з Басейну. Після втечі з бориславських бараків, в яких був жидівський табір, вони побудували в горах понад Опакою складну систему сховів й мали там власну міліцію, суди й органи влади. Українські селяни їм допомагали, але не всі. Кілька разів були на цих жидів акції й вони боронилися. Багато бункерів німці вислідили псами або на чийсь донос. Деколи жидів, яких зловили, торгурували й вони видавали схови. Але багато їх вижило аж до кінця".

Закінчуючи свою розповідь про зустріч з Максом, Хцюк пише: „Тоді ми, хоч ми старі коні й життя не раз нас перекачало, заплакали. Зі зворушення, з полегші, що однак у тих часах стільки ще знайшлося справжніх людей, таких, як ці передміські Волосянські, Писки, той старий священик з Грушова, Плахти й багато-багато інших з отим Урбановичем, Значихою та Гриньком (Гринько Вовк був церковним сторожем. — А. Г.). І з ніжного почуття, що на такому дрогобицькому передмісті, якого я надто добре не знав, так собі по-братерському люди жили разом, посусідському, по-людському".

Інформації Анджея Хцюка про допомогу українського населення Дрогобича і околиць жидам під час німецької окупації мають документальну вартість. В перекладі на інші мови вони могли б стати нам у пригоді в боротьбі із знеславлюванням українського імені.

ВСЯ ДИВІДЕНДА ДО ФОНДУ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

Подзвінне...

(Закінчення зі стор. 2)

нну консолідацію. Розв'язав Національну Раду і створив 10-річну кризу, наприкінці якої створив Консолідаційну комісію, яка провела акуратно таку консолідацію, яка його розсердила була, мовляв, я ввів „троянських коней" до УДЦентру. На 10-ій сесії ми замирились і він просив мене відкрити її. Не був скромним, радше наслідував Людовика XIV, який проголосив „Держава — це я", але мав добру волю, був патріотом-державником і жаль, що не дожив до чуда 24-го серпня і 1-го грудня 1991 року.

Залишив уряд своєму наступникові Миколі Плав'юкові, який знав, що варто б провести персональні зміни в уряді, але розумно не зробив цього, щоб під сам кінець не робити ще однієї кризи. Первісний осяйний символ держави у постаті Державного Центру значно змалів, притьмарився. Д-р Степан Ворох, який з доручення обох Президентів — України та в екзилі — організував згадану на вступі народну передачу повновластей, не погоджувався зі мною, що УДЦентр утратив рацію існування, затративши ролю символа. Але я певний, що і він щасливий, що не братиме більше участи в засіданнях того уряду, які вимагали великого терпцю і сильних нервів.

Майбутній історик Державного Центру мусить писати її „сіне іра ет студіо". без гніву й тенденції, не компліментарно і панегірично і не злобно, а правдиво, з усіма світлами і тінями тієї установи, з великими і малими, скромними і зарозумілими людьми, які були там, щоб читач міг усвідомити: чи УДЦентр склав іспит не як держава без території, а як символ рідної держави.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ розпочала доставу допомоги для Судану. В рамках цієї гуманітарної акції країна дістане 1,000 тонн харчів і 75 тонн інших товарів. Вантажі пересилатимуться двічі на добу повітряним коридором. В комюніке пресової служби ООН зазначено, що невідкладна допомога „призначена для 300,000 цивільних осіб, котрі перебувають на межі голодової смерти через конфлікт між урядом і народно-визвольним рухом Судану".

З ДАЛЕКОГО ВЛАДИВОСТОКУ ...

Гості з України під час відвідин „Товариства Української Культури" міста Владивостоку.

Шановна Редакціє!
Дорогі, рідні мої земляки!

У першу чергу хочу подякувати, шановна Редакціє, за надрукування в газеті „Свобода", ч. 88, мого коротенького листа і за те, що помістили фотографію нашого Товариства Української Культури у Владивостоці. Ще хочу скласти велику подяку Варці Бачинській з Ню Йорку, котра прислала цю газету, а також і інші. Дякують за це усі члени нашого товариства.

Газета „Свобода" нам дуже подобалася, хоч бачимо ми її перший раз. Дуже цікава газета.

Тепер я хочу трохи розповісти про наше життя тут, на Далекому Сході, на Зеленому Клині, та перелляти свою сердечну радість на сторінки Вашої газети, якщо вирішите, що можна буде щось із цього надрукувати.

Яу я уже писав, наше товариство ще дуже молоде, щойно минув рік, як ми офіційно зареєстровані. Уже громадою відсвяткували ми Різдвяні свята, Шевченківські дні, Великдень, та інші важливі українські дати. Запрошували ми до себе на Різдвяні та Великодні свята російського православного священика, пообіцяв що прийде, але не прийшов ні на перше запрошення, ні на друге, хоч о. Валентин є українець за походженням. Відчуваючи, що він не прийде наступного разу, ми запросили американських католицьких священиків, вони приїхали на короткий час з Чикаго. Дуже хотілося, щоб з нами у таке велике свято, хтось був із священиків. Ми були дуже вдячні, що вони не відмовили та прийшли до нас.

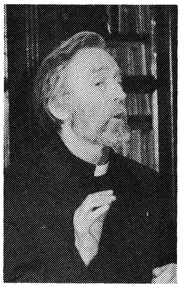
Кожне свято починається з гимну нашої Української Незалежної Держави „Ще не вмерла Україна". Ми ніколи не слухаємо його сидячи, як звиклу музику, це було б великим гріхом, зневагою до нашої Держави.

Наш гимн ми слухаємо тільки тоді, коли святкуємо якесь значне свято. Тоді всі встають, і я знаю, що кожному так як і мені, від хвилювання, від любови до нашого рідного краю до горла підсувається клубок й очі затуманюються від сліз.

Нещодавно закінчилося наше велике свято — Дні Української Культури, котре тривало з 14-го травня до 21-го травня. Це було одне з тих свят, про котрі я хотів би трохи докладніше написати.

Мали ми багато труднощів, тому що місцева влада нам ніколи не помагає, але знайшлися добрі люди, свідомі українці, дякуючи їх помочі свято нам вдалося.

Зустрічали ми дорогих гостей з України хлібом та сіллю, з синьо-жовтими прапорами. Мали ми гостей з Києва, зі Львова, з Полтави та з інших далекосхідних міст. Серед гостей були: заступник голови Львівського облвиконкому Богдан Юськів, заступник голови Франківської міськради міста Львова Євген Пограничний, чудові дівчата зі Львова, лавреати міжнародного конкурсу „Золоті трембіти", тріо бандуристок „Горлиця": Надія Цьох, Віра Зелінська та Ольга Мишталь. Своїми піснями вони зачарували, полонили усіх. Слухаючи їх, багато наших далекосхідних українців плакали, не встидаючись цього. Серця наші рвалися з грудей,

Архиєпископ Білоцерківський, вікарій Київської епархії Володимир виступає перед українцями Владивостоку.

щоб полетіти в Україну, тепер Богу дякувати, вільну, незалежну.

Тепер я збираюся поїхати в Україну, у своє рідне село, що називається Колодруби, недалеко від Львова, у Миколаївському районі. Це буде перший раз, що я походжу собі по вільній українській землі, по стежках, на котрих залишилися сліди мого далекого, безтурботного, босоногого дитинства.

Зустрічаючи наших дорогих гостей з України, ми дуже хвилювалися, ті щасливі дні запам'ятуються нам до кінця життя. Мали ми також велику насолоду, слухаючи українських пісень, котрі співала дорога наша гостя Валентина Степова, лавреат міжнародних конкурсів, солістка Київської оперної студії. Дуже ми щасливі, що мали таких гостей, як Архиєпископ Білоцерківський Володимир, вікарій Київської епархії, голова місійного відділу Патріярхії УАПЦ, з ним був настоятель Свято-Покровської церкви міста Києва, ректор Київської духовної семінарії Володимир Черпак.

Були ще з Києва Станіслав Лазебник, голова секретаріяту зв'язків Товариства „Україна", вчений секретар Інституту мовознавства Академії Наук України, кандидат філологічних наук Богдан Ажнюк, заступник головного редактора Держтелерадіокомпанії України Г. Устенко, депутат Київської обласної Ради письменник А. Гай, художній керівник Полтавської філгармонії, заслужений артист України В. Лобанський, заслужений артист України з Києва А. Мамалига, а також багато інших дорогих гостей.

На головній площі Владивостоку високо над сценою було напнуто дуже велике синьо-жовте полотно, довжиною до 30 метрів. Крім того, піднято було прапори України та Росії і виконано гимни двох держав. А після цього почалися виступи наших гостей.

Дуже гарно виступали моряки-техоокеанці, наші українські хлопці, котрі тут відбувають ще військову службу.

Дівчата-бандуристки та Валентина Степова виступали на військових кораблях, у частинах прикордонників та їздили по інших місцевостях Приморського краю. Але, крім праці, наші гості також відпочивали — знайомилися з містом, їздили на виспи, де попробували смачну юшку з риби, виловленої у водах Японського моря. Я зробив багато фотографій за ці дні, дві з них відсилаю з цим листом.

Пишучи до вас ці рядки, знову відчуваю те саме, що відчував протягом усіх святкових днів. Боже, яке то велике щастя, що я українець! Я чуюся дуже гордим, що уже 2 роки щоденно можу носити на вилозі блюзки значок з тризубом та синьо-жовтим прапором. Хіба могло мені шось полібне прийти до голови ще два роки тому, — що тут, на Далекому Сході, у Владивостоці я буду мати свою родину українську, котра з'єднає нас у велике Товриство, та що на будинку, де ми знаходимося, буде високо піднято український синьо-жовтий прапор? Ще два роки назад було навіть страшно подумати про це, але Господь Бог допоміг нам, вислухав молитви про наші кривди, знущання і муки, та звільнив нас з комуністичної неволі.

Яке то велике щастя — зібратися разом та розмовляти рідною материнською мовою! Мушу сказати чесно: тут українська мова почала вимирати, не видавалися по-українськи ні книжки, ні газети, в радіо не чули ніколи українського слова.

Ми тепер стараємося заснувати свою газету. Це дуже тяжка справа, однак надію все ж маємо. У Владивостоці до 1920 року видавалося чотири газети на українській мові: „Українець на Зеленому Клині", „Українська думка", „Щире слово" та „Громадська думка", але комуністи всіх їх заборонили. Наше українське товариство щоденно збільшується, і це для нас велика радість. Кожний член віддає всі свої сили, щоб якось та чимось допомогти, кожний є великим патріотом України, але завжди найбільше турбот має голова нашого товариства Андрій Попок та його заступники Наталка Фоміна, котра займається справами культури, і Володимир Мадяр, військовий лікар-хірург.

З великим смутком ми проводжали наших гостей в Україну. В останні хвилини на летовищі зібралися всі разом та заспівали на прощання „Там у лузі червона калина...". І знову пісня розхвилювала наші серця, були щирі, міцні обійми, гарячі поцілунки та багато сліз — здавалося нам, що ми осиротіли.

Яка ж то велика сила — любов до Батьківщини! Але водночас це — святий обов'язок кожної людини. Усі ми мусимо дбати про рідну землю, материнську мову, знати історію української держави, пам'ятати молитви, котрих нас учили матері, пам'ятати імена предків, котрі віддали своє життя за те, щоб Україна воскресла... про це можна писати без кінця.

Дорога Редакціє, я знаю що „Свободу" читають в цілому світі і також в Україні, то ж дозвольте мені звернутися через Вашу газету передусім до моїх земляків-галичан до всіх українців нашої держави.

Дорогі мої земляки! Хоч ці слова я пишу до вас з берега Японського моря, але моє серце завжди з Вами. Дорогі мої, любіть Україну, помагайте їй, живіть для неї! Молода держава Україна потребує Вашої любови і Вашої помочі!

Будь щаслива, моя рідна Україно! Нехай Бог береже тебе! Слава героям, котрі віддали своє життя за волю України, за кращу долю народу. Вони назавжди залишаться в наших серцях. Сніть спокійно, наші герої, український народ більше ніколи не дозволить поставити себе на коліна.

Слава Україні!

З повагою до Вас,
шановна редакціє та читачі
Василь Світальський,
місто Владивосток,
Далекий Схід, Росія.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ У ЗСА
ділиться сумною вісткою зі своїми членами, і українським громадянством, що в п'ятницю, 7-го серпня 1992 р. відійшов у вічність на 79-му році життя

бл. п. д-р вет.

МИРОСЛАВ ПОЛОТНЯНКА

Дружині покійного Ірині, донькам і внукам складаємо наше найглибше співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

———

УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ У АМЕРИЦІ

Про „Книги..."

(Закінчення зі стор. 2)

вкорінене в душі кожної чесної людини. За його розумованням, вся влада походить від Бога, який є джерелом добра.

Проф. Леонід Білецький у своїй праці „Книги Битія українського народу", Науковий збірник УВУ (Прага Т.Ш., 1942, стор. 92) стверджує, що „члени Кирило-Методіївського Братства, Богом обрані поети і мистці, взагалі Богом обрані члени української нації і тим самим відповідальні перед Богом за свої діла супроти свого народу, відчули в собі повинність стати на захист свого поневоленого народу". Шевченко саме тоді закликав Україну встати і кайдани розірвати.

За їхню діяльність всіх було жорстоко покарано російськими окупантами України, а Костомарова і Шевченка заслано на каторгу з наказом заборонити їм писати. Рівно сто років пізніше та сама каторга повторилася на українцях в Польщі, де в 1947 році насильно і брутально виселено всіх українців з їхньої прадідівської землі і з забороною читати і вивчати рідну мову.

Чи слов'яни, волелюбні народи світу, спроможні зрозуміти наши національне горе, священні і природні права української нації жити своїм вільним самостійним життям? Цей святий заповіт наших предків стоїть і нині перед усіма членами нашої нації та усіма тими, кому дорогий тривалий мир.

В РУМУНІЇ ЦЬОГО літа панувала небачена за останні десятиріччя посуха. Згідно з даними міністерства сільського господарства, вона знищила 1.5 мільйона гектарів посівів кукурудзи, цукрових буряків і сої. В країні браку зерна, черги біля крамниць з хлібом стають все довшими

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. СТЕПАНА ЧУМИ

зложили 20 дол. на „КАРИТАС"

Ігор і Зіна РАКОВСЬКІ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у вічність дня 21-го липня 1992 р. наша найдорожча ДОНЯ

бл. п.

НАДЯ АНАСТАЗІЯ БІЛОУС

Висловлюємо нашу найщирішу подяку родині, приятелям та знайомим, які прибули на похоронні відправи та віддали останню пошану і прислугу покійній.

Ми дуже вдячні за вислови співчуття в цьому невимовно болючому часі, за молитви і Божественні Літургії, за прегарні квіти та за щедрі пожертви на добродійні цілі в пам'ять покійної.

Щира подяка Всечеснішим отцям монсеньйорові Борсукові та о. Іванові Говгері за відвідини покійної під час хвороби, за молитви, похоронні відправи та за теплі слова прощання під час Заупокійної Літургії.

Щиро дякуємо членам церковного хору католицької церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н.Дж. за відспівання відправ, особливо диригентці проф. Марійці Фесьо.

Дякуємо похоронному заведенню Riotto **за взірцеве переведення похорону.**

Особлива подяка Тадикові Доманському, який багато допомагав нам в часі хвороби покійної Наді.

Дякуємо всім хто усно, телефонічно чи на письмі потішали нас і нашу дорогу доню в часі її хвороби.

НА СЛУЖБИ БОЖІ зложили: Петро і Марта Штомпіль, Розалія Гуменний (2), Іван і Стефанія Цьолко, родина Кравченюк, Галина і Ліда Гаврилюк, Союз Українок Відділ 71, родина Д. Вох, Петруся Николин, родина Тимофій, Юлія Романів, Теодор і Христина Кахнич, родина Балицькі, Марія Ястремська і син, Анна Сисун, Іван і Анна Вішка, Василь і Юлія Іваник (2), Стефанія Полегенький, Марійка Луцька Вішка, Мільдред Ґріца, родина Романів, Тадик і Ольга Доманські, Марія Бридун і родина, Оля Озоровська, Іван Озоровський, Марія Іваницька, Василь і Галина Туковець, родина Ладанай, Надя Кравчук, Осип і Анна Зубрицькі, родина Ястремські, родина Сам Гира, родина Беген, Марійка Гадевич і родина, Mary Holey, Sam & June McDonnell, Ray, Olga & Debra Fitzgerald, Tony & Anna Evangelista.

КВІТИ ЗЛОЖИЛИ: родина Демчишин, Оксана Бачинська, Петро і Марта Штомпіль, Розалія Гуменна, Ліда Гаврилюк і Марія Ґордон, Єва і Микола Фотчук, свв. Петра і Павла церковний хор, Маруся, Олена, Таїса, Стефан, Анна і Остап, Леся Дикий та Дарія і Тарас Ковальчук, родина Білецькі, родина Пришляк, Марійка Гадевич, Тимко і Стефанія Штомпіль, Дануся, Луї, Софія, Віра і Микола Фелісіяно, родина Юра, Co-worker at 67 Wall St., Ted & Helen Ludecki, Ruzlo Fotezik & Maria Ivasutyn, The Refugee Office of Catholic Social Service Charlotte, N.C., Homayra Etemadi ICMC Geneva, Mtzi Schroeder, Pat Logan & Staff ICMC, Washington Catholic Community Service, World Relief Corporation, Dr. Van Chau & Staff ICMC Geneva, Mike & Maria Ticki, friends at the YCC New York, Rev. Richard J Ryscaiage S.T. Exec. Dir. Ms. — USCC, Cathholic Charities Staff in San Diego, USCC Miami.

НА ВИДАННЯ ШКІЛЬНИХ КНИЖОК НА УКРАЇНІ в пам'ять Наді Анастазії Білоус:
100 дол. — Теодор і Стефанія Білоус
по 50 дол. — Тимко і Стефанія Штомпіль, Ліда Лаба
25 дол. — Ірена і Ігор Лавенські;
по 20 дол. — родина Ковбаснюк, Галина і Ліда Гаврилюк, Осип і Анна Зубрицькі, Степан і Катерина Юрах, Степан і Людміла Ладанай, Микола і Галина Романів, Дмитро і Еля Досяк, Володимир і Стефанія Дутка, Robert & Doris Wright, Марійка Луцька Вішка, Лев і Марія Волянські, Оксана Бачинська, Оксана Демчишин, родина Балицькі, Петро і Марта Штомпіль, Розалія Фотчук;
по 15 дол. — Іван і Стефанія Цьолко, Анна Сисун;
по 10 дол. — Павлина Ґоч, Катерина Коць, Марія Куций, Марійка Фесьо, Іван і Марія Батюк, Іван і Анна Вішка, Теодор і Христина Кахнич, Рудольф і Анна Мандзій, Франк Коріс, Тадек Доманський, Стефан Вільгаш, Алісія Ботгано, Розалія Гуменний, Михайло і Іванна Пилипчак, Марія Бридун, Микола і Параня Шеремета, Параня Команецька, хор при католицькій церкві свв. Петра і Павла, Володимир і Галина Білик;
по 5 дол. — Степан Островський, Людвіна Ґбур, Анна Філь, Єва Новіцька, Флоренс Ласей, Флоренс O'Donell, Адріяна Бадалита, Іван Бридун, Барбара Mc Genley

Ще раз складаємо нашу найсердечнішу подяку.

Нехай Всевишній Господь винагородить вас своїми щедрими ласками.

———

У безмежному смутку
Теодор і Стефанія Білоус — батьки

„Незалежна..."

(Закінчення зі стор. 1)

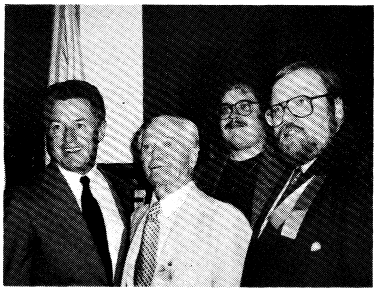
Б. Ольшанівська подякувала губернаторові Ню Джерзі від української американської громади за його зрозуміння і підтримку впродовж минулих років і запросила до слова д-р Ніну Строкату-Караванську. У своєму виступі Н. Строката-Караванська підкреслила радість з приводу сьогоднішніх зборів, але відразу заявила, що її обов'язком є звернути увагу на небезпеку яка існує для України, як і для цілого світу з боку старої комуністичної ґвардії.

Учасники урочистого підписання проклямації губернатором Ню Джерзі про святкування першої річниці незалежности України 24-го серпня 1992 року. У першому ряді (зліва): о. Богдан Желехівський, о. Іван Давидович, о. Іван Фотенко та о. Василь Макух.

„Але ми таки радіймо та святкуймо незалежність України". Святкування молитвою закрив о. Василь Макух, представник Української Католицької Церкви в ЗСА.

Серед численної делеґації, яка в більшості складалася з української громадськости Ню Джерзі, були суддя Роберт Челок з дружиною та представики наступних організацій і товариств: Олександер Благітка, головний касир Українського Народного Союзу, В. Багрій — Євангелицький Союз Північної Америки, З. Бекесевич — Американці в Обороні Людських Прав України (АГРУ), Володимир Боднар (АНЧЕЙН), Андрій Передери — канадські українці, Михайло Матіяш — Українсько-Американські Демократи з Ню Джерзі, Маркоантоній Дацківський і Христофор Мілл — Українсько-Американські Демократи з повіту Ессекс, Р. Мигаль — СУМА, Р. Кузик — Український Культурний Центр, Д. Рак — СФУЖО, Т. Полянський — Організація Оборони Лемківщини, Е. Віттікер — 33-ий Відділ СУА, Г. Керда — українська католицька церква св. Івана, Н. Кочаґін — українці з Бразилії, М. Громлюк з України, К. Гук-Смородська — демократи Ню Джерзі, В. Дзіман — УККА, Нюарк — Ірвінґтон, О. Клецор — Рада УККА Н. Дж., д-р Є. Перейма — УАКРада, Б. Витвицька — Спілка Українських Підприємців і Професіоналістів Н. Й. — Н. Дж., І. Шевчук, В. Білик — Український Народний Дім в Джерзі Сіті, П. Іґлер — радний та директор нюджерзьких фестивалів, А. Городиський Пласт, Л. Городиська — школа українознавства, Л. Городиська СУА Відділ 19-ий, М. Мартиненко — УНС Відділ 245-ий, Ю. Мізюк — командант Українсько-Американських Ветеранів Станиць 6,17,25,30 та ветеранів ОбВУА.

Зліва: Дж. Флоріо, М. Матіяш, Христофор Мілл і головний касир УНС Олександер Благітка.

КІЛЬКА МІСЯЦІВ тому найбільш престижеву американську доброчинну організацію „Юнайтед Вей оф Амеріка" навістив поганий припадок, який розпочався з натяків на невмілі розрахунки зібраних грошей до резиґнації її президента Вілляма Арамоні. Сьогодні згадка про цю організацію знову появилася на сторінках преси, бо вкінці найдено відповідну особу, яка б нею провадила. Цією особою є Ілейн Л. Чао, теперішній директор Корпусу миру ЗСА.

ВІД ДЕЯКОГО ЧАСУ американський доляр почав втрачати свою вартість у користь німецької марки. Досі ніхто цим надто не турбувався, але коли останніми днями це явище повторилося і доляр у понеділок, 24-го серпня, впав знову на два відсотки у користь німецької марки, дорівнюючи 1.4015 марки, ціни на американській та інших біржах впали. Міністер фінансів Німеччини Горст Келер заявив, що слабий доляр є також некорисним для Німеччини. На думку економістів, німецька марка стала такою привабливою на міжнародному ринку з уваги на атрактивність високих німецьких відсотків.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА Буша приготовив загальний начерк стратегічного пляну, який вказує на нові пріоритети зусиль у широких державних біомедичних дослідах. До цих пір згадані досліди прямували у більшості особисто вибраним шляхом поодиноких науковців-дослідників і дослідних інституцій. Плян Уряду має на меті надати 9 біл. дол. з державних фондів для дослідів цих ділянок, які на думку Уряду є критичними для охорони здоров'я, а в той самий час подбають про те, щоби американські дослідники не залишились позаду дослідників інших країн світу.

ПРОКУРАТУРА РУМУНІЇ видала наказ на арешт колишнього міністра внутрішніх справ Алєксандра Драґіча, який минулого року втік з країни і, як здогадуються слідчі, перебуває тепер в Мадярщині. В 50-ті роки Драґіч стояв на чолі репресивних органів і виконував криваву ролю „румунського Берії".

У ВІВТОРОК, 25-ГО СЕРПНЯ, командир грузинської національної гвардії в Абхазії полковник Георгій Каркарашвілі проголосив, що коли голова абхазької Верховної ради Владислав Ардзінба негайно не зрезиґнує, грузинські сили будуть штурмувати його штаб у Гудауті. Абхазький лідер перніс свій уряд у Гудаут після того, як грузинські війська 13-го серпня увійшли в Абхазію і через п'ять днів захопили її столицю Сухумі. Цими днями в Грузії проголошено мобілізацію резервістів, яка, на думку Едуарда Шеварднадзе, дозволить зформувати армію з 25,000 офіцерів і одного мільйона вояків. Населення Грузії становить 5.4 міл. осіб.

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ЛЕВ ПРИШЛЯК член УНС Відд. 82-го Т-ва ім. Св. Марії в Дітройті, Миш. помер 29-го червня 1992 року на 76-му році життя. Нар. 5-го жовтня 1915 року в Західній Україні. Членом УНС став 1971 р. Залишив у смутку дружину Стефанію, Марію Ореґан, Зеню Даниш і 3 внуків: Марка, Андрія і Наталку, а в Україні брата і сестру з родинами. Похорон відбувся 2-го липня 1992 року на цвинтарі „Воскресіння" в Клинтон Тавншип, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Ольга Марущак, секр.

ВОЛОДИМИР ЛЕСьКІВ член УНС Відд. 22-го Т-ва „Добра Воля" в Чикаґо, Ілл. помер 24-го червня 1992 року на 71-му році життя. Нар. 1921 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку двох синів Леррі і Тому, дві дочки Мері Бет Контрерас і Еллін Вайт, сестру Майру Крослі всі з родинами, п'ятеро внуків, племінників і племінниць.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Б. Олек, секр.

ОСИП ЯЦИШИН член УНС Відділу 102-го Т-ва ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо попмер 15-го червня 1992 року на 73-му році життя. Нар. 17-го серпня 1918 року в Жидачеві, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку сестру Ірену Руденську, брата Николу на Україні, племінниці Александру Кларк і Марту Шокалюк, племінника Петра Шокалюка. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Бобечко, секр.